

Kontrolldokument brandlarmsanläggning

Detta dokument är framtaget av Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (SÄRF) i syfte att undersöka om de brandlarmsanläggningar som finns på vård- och äldreboenden inom förbundets medlemskommuner har fullgod funktion.

Bakgrund

Ett stort antal vård- och äldreboenden inom de kommuner där SÄRF ansvarar för räddningstjänsten har brandlarmssystem som ofta utgörs av två separata delar. Dels finns vanligtvis ett system, med rökdetektorer, monterat i utrymningsvägar, korridorer och i dagrum som är kopplat till en centralenhet och monterat enligt norm. Dels finns ett internt system med brandvarnare monterade i boenderummen som vid en eventuell brand sänder en signal till personalens trygghetstelefoner.

Problematik

Problematiken med det interna systemet utgörs av främst två punkter: Tillförlitlighet samt kontroll och underhåll

- **Tillförlitlighet**

Det system som är monterat i utrymningsvägar och dagrum utformas ofta enligt Svenska brandskyddsföreningens rekommendationer för automatiskt brandlarm. Detta innebär att systemet består av komponenter (rökdetektorer, kablar, sänd och mottagningsutrustning) som är testad och godkänd. Om ändå någon del av systemet inte skulle fungera så varnar systemet själv så att bristen snabbt kan åtgärdas.

Sett till systemet med brandvarnare monterade inne i boenderummen saknas många av de fördelar som ovan nämnda system ger. Brandvarnarna kan ofta vara gamla, de är ofta inte testade och godkända enligt någon norm, vilket innebär att deras tillförlitlighet att fungera när det verkligen behövs är mer osäker. Därtill informerar inte systemet när det inte fungerar korrekt, vilket innebär att ett larm kanske inte upptäcks i tid. Troligtvis piper apparaten då batteriet börjar ta slut men ingen del av systemet kommer att påpeka att larmet inte kommer att sändas till personalens trygghetstelefon.

- **Kontroll och underhåll**

För det system som installerats enligt Brandskyddsföreningens norm finns det tydliga kontrollintervall fastställda gällande hur ofta larmet skall kontrolleras samt vad det är som skall kontrolleras. Där anges även vilken behörighet och kunskap personen som kontrollerar larmet skall ha.

De interna brandvarnarsystemen tillhör i många fall verksamheten och inte fastighetsägaren och kontrolleras, enligt räddningstjänstens uppfattning, inte i tillräckligt kontinuerligt för att säkerställa att larmen alltid fungerar och att signal alltid når fram till personalen.

Lagkrav på detektering i vårdmiljöer

I Boverkets byggregler (BBR) klassificeras vårdmiljöer som *Verksamhetsklass 5*, där exempelvis sjukhus hör till *Verksamhetsklass 5A* och vård- och äldreboenden till *Verksamhetsklass 5B*. Detta dokument riktar sig till boenden som klassificeras enligt 5B.

I BBR anges vilka krav som ställs på verksamheter vid nybyggnation, gällande bland annat installationer som brandlarmssystem. För utrymmen i Verksamhetsklass 5B anges i föreskriftstexten att dessa ”ska förses med anordningar för tidig upptäckt och varning i händelse av brand”. Till föreskriften hör ett allmänt råd som förtydligar hur föreskriftskravet kan uppnås och där står att ”anordningar för tidig upptäckt och varning i händelse av brand bör utgöras av ett utrymningslarm som kan aktiveras manuellt och med automatiskt brandlarm”.

Enligt Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor ”skall ägare eller nyttjanderättshavare i skäligen omfattning hålla utrustning för släckning av brand och för livräddning vid brand eller annan olycka och i övrigt vidta de åtgärder som behövs för att förebygga brand och för att hindra eller begränsa skador till följd av brand”.

SÄRF:s krav på brandlarmsanläggning

Systemet med seriekopplade brandvarnare som skickar signal till personalens trygghetstelefoner har historiskt sett accepterats inom de kommuner som nu ingår i Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund. SÄRF är dock av den åsikten att för att systemet skall kunna anses nå upp till en nivå som kan anses vara skäligen för att hindra eller begränsa skador till följd av brand så är det av yttersta vikt att samtliga system kontrolleras för att säkerställa deras funktion.

Kontroll och underhåll

De verksamheter som har ett brandlarmssystem där brandvarnare är monterade i boenderummen skall kontrollera samtliga brandvarnarens funktion samt att samtliga brandvarnare skickar signal till samtlig berörd personals trygghetstelefon/motsvarande.

Vid den första kontrollen skall samtliga brandvarnare testas, därefter skall kontroll och underhåll ske enligt nedan. Bifogat protokoll från den första kontrollen skall insändas till räddningstjänsten.

Halvårsprov

Samtliga brandvarnare skall provas varje år. Minst en gång per 6 månaders period skall minst 40 procent av brandvarnarna testas. Det skall säkerställas att den enhet som sänder signal till trygghetstelefon/motsvarande är i fullgott skick samt kontroll av att brandvarnarna sänder signal till personalen.

Detta innefattar även att kontrollera brandvarnarnas skick (skall inte vara äldre än 10 år och får inte vara nedsmutsade).

Kontrollmetod

Vid kontroller av brandvarnarnas funktion skall inte testknappen användas utan en för ändamålet avsedd rökdetektorprovare. Detta då provknappen inte tar hänsyn till om brandvarnaren skulle vara nedsmutsad/dammig och därför har nedsatt funktion.

Funktionsprotokoll

Nedanstående information skall ifyllas vid det första provtillfället och protokollet skall därefter insändas till Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund.

Genomförande

Kontrollerna skall innefatta samtliga brandvarnare som är monterade i boenderum. Kontrollerna skall genomföras med hjälp av så kallad rökdetektorprovare som aktiverar detektorn med hjälp av gas. Förutom detektorerna skall det även kontrolleras så att samtliga i personalen får larmet.

Objekt/anläggning

Kontaktperson		Namn			Telefonnummer	
Kontrollansvarig		Namn			Telefonnummer	
Kontrollen genomförd (datum):						
Ev. detektor- nummer	Utrymme (ex. boenderum 1)	Hel (ja/nej)	Ren (ja/nej)	Detekterar (ja/nej)	Sänder signal (ja/nej)	Åtgärd (vid brist)

Protokollet kan inlämnas tillsammans med det intyg som överlämnats vid tillsynsbesök och skickas till Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund, Olovsholmsgatan 12, 506 34 Borås